

BALDER

Dagens lunch 60:-
Dagliga luncher, söndagsmiddagar, måndagsryck och kaffe
Catering
Ving så lagar vi

Tel: 520 140 42

Vi tackar våra sponsorer
för deras stöd

Bosses
BÅT-EL
I NYNÄSHAMN

ELTRUSTNING FÖR BÅT OCH MARINA
BESIKTNINGAR
UTBILDNING 08-53044757/070-5214439

Kerstins Taxi

- ▶ Moderna turistbussar
- ▶ Rullstolsbussar
- ▶ Guidade turer

i branschen sedan 1972

Läs gärna mer om oss på
www.kerstinstaxi.nu
eller ring oss på 08-530 430 10

SKEPP O'HOJ

Nr 2 Maj 2014

I detta nr:

- Ordföranden har ordet
- Soppkvällen den 30 januari
- Årsmötet och årsmötesfesten 2014
- Ålandskryss med Cinderella
- Soppkvällen den 27 mars
- Soppkvällen den 24 april
- In memoriam
- Marinstugan

Flottans mäns avdelning 11, Nynäshamn

Ordförande: Kjell Johansen 08-520 182 10
Mob 0706-41 35 53
Vice ordf: Bo Schagerberg 08-530 447 57
Mob 0705-21 44 39
Sekreterare: Rune Stang 08-520 305 55
Mob 0703-69 29 38
Kassör: Linda Leibing-Hedén 08-774 14 95
Mob 070-305 30 23
Ledamöter: Tord Börjesson 08-520 273 61
Mob 070-764 06 79
Gunnar Angerby 08-520 129 35
Mob 070-542 48 66
Håkan Hedén 08-774 14 95

Suppleanter: Robert Norberg 08-524001 03
Mob 070-271 05 58
Hans Martinelle 08-520 211 13
Mob 070-566 06 61
Registrator: Hans Martinelle Medlemsregisteransvarig.
*Vid ändring av adress, med-
dela registratören.*

Adress: FM avd 11 NYNÄSHAMN
c/o Kjell Johansen
Båtsmansvägen 13
149 31 NYNÄSHAMN
k.r.johansen@tele2.se

Kassör: FM avd 11 Nynäshamn
c/o Linda Leibing-Hedén
Svedsviksvägen 153
149 43 NYNÄSHAMN
Postgironr: 28 21 05 - 6

produktion: st-media
R Stang
Skogsv 4
148 30 ÖSMO
Tfn 08-520 30 555
Mob 070-369 29 38
e-mail: st-media@telia.com

Ordföranden har ordet

Hallå alla vänner i Flottans Män!
Nu är våren här och vi lär väl inte bli lurade mer
gångar på vädret. Nu är det dags för sjösättning
om ni båtägare inte redan har klarat av det.
Vi på Södertörn är verkligen privilegierade som
har denna fantastiska närhet till havet och skär-
gården. Lätt att glömma bort ibland då vi ju är
vana vid det men då folk inifrån landet besöker
oss så blir vi alltid påmind om detta.

Nu lämnar vi våra soppkvällar på Balder bakom oss, de återkommer
till hösten, och riktar in oss på mer utomhusaktiviteter framåt som-
maren. Vi träffas nästa gång på vår egen Hembygdsgård 20 maj följt
av Riksårsmötet i Karlskrona 1 - 3 juni ombord Polenfärjan och före
semestertiden vår egen vårfest 11 juni med lite underhållsarbeten ute
vid Marinstugan.

Hoppas att vi ses så många som möjligt vid Riksårsmötet i Karlskrona.
Dessa årliga möten är en tillgång för oss alla där vi träffar gamla och
nya kamrater från hela Sverige.

Inledande kontakt har nu tagits med ledningen för 4.sjöstrids-flottiljen
angående vår vidare samverkan. Vi har informerat flottiljchefen om att
vi gärna vill diskutera möjligheterna att få besöka något örlogsfartyg
till sjöss under hösten, om att vi i styrelsen vill besöka förbandet och
presentera oss och att vi gärna vill få bjuda in förbandets ledning till
en soppkväll under hösten då vi kan få veta mer om deras verksam-
het.

Som ni ser så vilar vi inte på hanen, aktiviteter har vi fullt av och det
är bara att hänga på. Ibland saknar vi uppslutning och alltför få delta-
gare vid våra aktiviteter - det kan vi ändra på.

Med önskan om en varm och trevlig sommar
Hälsningar Kjell

Soppkvällen den 30 januari.

vid pennan R Stang

Som vanligt när medlemmarna möter upp på Balder för att träffas och inmundiga en god soppa, lyssna på ett intressant föredrag blir det till en början samling vid baren där allehanda drycker finns till försäljning. Sorlet i salen dämpades och tystnade när ordförande Kjell tog till orda och påminde om att en inte så ofta sedd medlem kommit

för att bli uppvaktad. Håkan Rudéus som fyllt 75 år den 16 september 2013, men inte haft tillfälle att komma till någon soppkväll tidigare, uppvaktades med en tavla, och vi hurade för jubilaren.

Ytterligare en medlem skulle komma att uppvaktas. Bo Schagerberg som blev 80 år den 28 januari blev uppvaktad med en tavla, ett synligt bevis på att han av en enig styrelse blivit utnämnd till hedersordförande i Nynäshamns Flottans Män.

Det var sedan hög tid att bänka sig vid borden och ta för sig av soppan. När både den och pannkakorna hade slunkit ner, såg vi fram emot att få lyssna på Robert Johanssons föredrag om sin mission i Afghanistan, som en av många medarbetare i en sjukvårdsbataljon.

Föredraget skulle belysa hur man inom den svenska försvarsmakten strävar efter att minimera skadeverkningarna på individnivå och vidare i sjukvårdskedjan.

Robban berättar, att i en militär miljö överväger fördelarna med applicering av tourniquet (ett tryckföband) riskerna. Tourniquet kan rädda liv, framför allt om den appliceras innan blödningschocken inträffat. Den tourniquet som bärs av alla svenska soldater är den sk combat application tourniquet (CAT), som kan appliceras av en skadad soldat själv.

Blödningar från ljumskar och axiller nås dock inte med tourniquet, utan i stället har läkemedel för kemisk blodstillning utvecklats. De hemostasbefrämjande läkemedlen finns i form av pulver eller förimpregnerat förband; »QuikClot gauze« (Sterilt förband styr tillfälligt blödning från traumatiska sår) ett förband impregnerat med kaolin, vilket är en lera som sväller utan värmeutveckling. Är skadan i stället en trång sårkanal i tex halsen används en Foley-kateter. Katetern blåses upp med koksalt och skapar därigenom en inre tamponad.

För att skapa fri luftväg används initialt endast enkla handgrepp, näs-/svalgtub och framstupa sidoläge. Alternativt används koniotomi (ett akut kirurgiskt snitt genom huden och luftstrupen med syftet att skapa en fri luftväg) mer liberalt i militärsjukvård och är det alternativ de flesta länder satsat på när narkosläkare inte finns tillgänglig.

Övertrycks-pneumotorax (livshotande tillstånd då luft vid inandning kommer in i lung-säcken men ej ut) är en av tre förebyggbara dödsorsaker i stridsmiljö. Därför bär svensk militär sjukvårdspersonal en »air release system« -nål för dekompression av övertrycks-pneumotorax. Vid behandling i en omgivning som för tillfället är säker (tactical field

care) är det sällan indicerat att sätta toraxdrän (Plaströr för dränering av luft eller vätska ur lungsäcken/lungsäckshålan.

Vid blödningschock används från skadeplats till sjukhus i militära prehospitala sammanhang hypotensiv resuscitering (risk för blödningschock). Detta innebär att små bolusdoser (250 ml) infusionslösning. Till patienter med blödning ges fibrinolyshämmaren tranexamsyra (Cyklokapron). I en studie med över 20000 traumapatienter med misstänkt blödning visades att denna behandling given efter ankomst till sjukhus signifikant sänkte risken att dö. Resultaten har senare kunnat verifieras i en militär skadepopulation i Afghanistan.

Tiden från skada till kvalificerat omhändertagande är en viktig överlevnadsfaktor för den skadade soldaten. En litteraturgenomgång ledde till att de formella tidskraven för NATO-ledda operationer ändrades till att maximalt 1 timme får förflöta mellan skada och kvalificerat medicinskt omhändertagande och maximalt 2 timmar till dess den skadade är på sjukvårdsenhet med kirurgisk kompetens.

Inom svensk militärsjukvård används numer konceptet »10-1-2«. Det innebär att en skadad soldat så snart som möjligt (inom 10 minuter) ska få hjälp av en stridssjukvårdare. Inom 1 timme ska den skadade fått kvalificerad behandling av legitimerad personal och transporterats vidare till sjukhus. Inom 2 timmar från skadetillfället ska den skadade ligga på operationsbordet.

Sedan snart 3 år finns en svensk militär ambulanshelikopter stationerad på Camp Marmal i norra Afghanistan. Helikoptern av typen »Black Hawk« bemannas medicinskt av en anestesiläkare och en specialistsjuksköterska erfaren i prehospital (ambulans motsvarande) vård. Bägge har genomgått omfattande kompletterande utbildning. De kan i krigsmiljö genomföra evakuering med avancerad vård direkt från skadeplats till sjukhus (sk forward medevac [medicinsk evakuering]) samt intensivvårdstransporter. Data tyder på att traumapatienter i militär

miljö gagnas av transport från skadeplats direkt till optimal kirurgi, även om detta innebär en något längre transport. Detta förutsätter dock att man kan inleda och bedriva avancerad intensivvård under helikoptertransporten. Nya studier från Afghanistan tyder på att läkarbemannad ambulanshelikopterevakuering medför minskad risk att avlida och bättre hemodynamisk stabilitet för de svårast skadade soldaterna jämfört med ambulanshelikopterevakuering utan läkare. Storbritannien har i Afghanistan framgångsrikt använt detta koncept, och nu har även Sverige denna livräddande resurs.

För riskfyllda militäroperationer långt bort från helikopterbasen och fältsjukhuset har Sverige och flera andra länder ett mobilt akutteam (FRT; forward resuscitation team). I detta team ingår bla en narkosläkare och en narkosköterska. Enheten har möjlighet till avancerad sjukvård med bla sövning/intubation, ventilatorbehandling, toraxdränage och blodtransfusion samt avancerad blödningsstoppande och koagulationsoptimerande behandling. Försvarsmakten ställer i dag större krav på flexibilitet och fysisk presta-

tion av befattningarna som är kopplade till dessa team, eftersom de verkar längre fram på stridsfältet än tidigare. Om situationen så kräver kan FRT byggas ut till ett mobilt operationsteam (FST; forward surgical team). Enheten innefattar då även en kirurg och utrustning till en operationssal samt intensivvårdsmöjligheter.

Strategisk evakuering (stratevac) sker i samverkan med Akademiska sjukhuset, Uppsala, och tillhandahåller luftburen intensivvård med tillgång till extrakorporeal membranoxigenering (ECMO) via Karolinska universitetssjukhuset. Det medför att patienten kan vara hemma i Sverige inom 36 timmar efter skadan. Således behöver patienten inte vara speciellt stabil eller intensivvårdsmässigt färdigbehandlad före hemflygningen.

Sverige är ett av de länder som har den mest moderna och avancerade militära sjukvårdsutrustningen i Afghanistan. Än viktigare än utrustningen är att vi använder oss av mycket kvalificerad sjukvårdspersonal tidigt i sjukvårdskedjan. Detta innebär att den skadade soldaten mycket snabbt kommer under behandling av erfaren legitimerad sjukvårdspersonal, som tex intuberat flera tusen patienter, lagt ett stort antal toraxdrän och är mycket väl förtrogen med svåra blödningar och koagulationsrubbingar.

Försvarsmakten kommer i framtiden att fortsätta utveckla dagens avancerade militär-sjukvård för att kunna erbjuda den skadade soldaten bästa möjliga sjukvård och överlevnadschans.

Ordförande Kjell Johansen tackade Robban för ett intressant föredrag och överlämnade en blombukett.

Årsmötet och årsmötesfesten 2014

vid pennan R Stang

Parentation

Årsmötesdeltagarna, 22 st, var på plats och mötet kunde inledas på utsatt tid. Vice ordföranden Bo Schagerberg, inledde med att först hälsa de närvarande välkomna och därefter konstaterades

Förhandlingarna inleds

att mötet var behörigen utlyst. Han uppmärksammade även de närvarande på att våra medlemmar Karl Erik Andersson och Rolf Fabricius-Hansen avlidit under 2013, tände ett ljus och bad mötesdeltagarna att stå upp. De avlidnas minne hedrades med en tyst minut.

Till ordförande för mötet valdes Leif Stenqvist som med sedvanlig bravur genomförde årsmötet. Styrelsen beviljades ansvarsfrihet för det gångna verksamhetsåret, och styrelsen har inte lämnat några propositioner och inga motioner har kommit styrelsen tillhanda.

Bo Schagerberg och Rune Stang valdes om på två år som vice ordförande, respektive sekreterare. Håkan Hedén träder in som ledamot under två år och ersätter på det viset Eron Wersén. Robert Norberg nyvaldes på ett år som suppleant. Övriga förändringar var att Kent Hermanson återigen känner för att delta, nu som vice klubbmästare. Håkan Hedén har tagit på sig uppgiften som muskötterikorporal, även detta ett arv efter Eron.

Under punkten övriga frågor talade Kent bl a om att vi måste söka olika vägar för att öka vår rekrytering och nämnde då att vi borde synas på sociala medier.

Eron uppvaktas

Bo Schagerberg avtackade avgående styrelsemedlemmen Eron Wersén och nämnde att föreningen genom Bo har skickat en hemställan till riksförbundets hedersbevisningsutskott att Eron skall tilldelas hedersankare. Linda Leibing-Hedén fick motta sin första vinkel, och Håkan Hedén nyvald i styrelsen fick motta hederstecken.

Den går ner med en sång

erkännande på det sätt vilket föreningen sköts och tackar för förtroendet att ännu ett år fått

Huvudrätten avnjuts

leda årsmötesförhandlingarna. Efter att först passerat baren och inhandla någon lämplig dryck sällade vi oss till damerna som under tiden mötet pågått bjudits på bubbelvin.

Tiden går fort när man har trevligt. Efter att ha njutit av samvaron i glada kamraters lag och inmundigat den goda förrätten "Flottans Män Gubbröra", dukas huvudrätten fram som Micke och hans team kokat ihop. En alldeles underbart god helstekt fläskfilé med grönpepparsås och portvinsås. Till detta serverades en utsökt rotfruktsgratäng.

Men det var inte slut med det en stor goood tårta ställdes fram på bordet som vi fick mumsa i oss till kaffet.

Detta var en sjudundrande tillställning som alla uppskattade och var nöjda med.

Inger och Birgit vid tårtfatet

Ålandskryss med Cinderella

vid pennan R Stang

När vintermörkret ger vika och det börjar rycka i skotarmen, men fortfarande är för tidigt att segla ut på egen köl, tyckte vi att det var dags för en resa med Cinderella t/r Åland. Vi tre som hade nappat och följde med FM Nynäshamn på denna resa tyckte det var både trevligt och roligt.

Efter att ha installerat oss i hytten åt vi middag i à la cartématsalen. Cinderella hade ett brasilianskt tema under en månad; maten, musiken och uppträdande. Som förrätt valde vi Couscous "Sao Paolo", scampi och tomatsalsa. Sonja, fiskälskare, åt "Moqueca"- fisk & skal-

djursgryta, palmolja, farofa och kokosnötsris, Kjell och jag valde "Carne de sol"- saltad och soltorkad helstekt oxfilé, sauterad paprika och lötsky samt friterad maniok som huvudrätt. Till detta drack vi ett utsökt Merlot Terroir 2011, Miolo Wine Group, Vale dos Vinhedos. En mycket god måltid som avslutades med lite plock från det generöst uppdukade dessertbordet.

Klockan hade vid det här laget hunnit bli nästan nio på kvällen, Kjell kände för att mäta

Tony Irving med dansare

kojen, Vi gick ner på däck 7 och orienterade oss i taxfreebutiken. Vi dansade runt lite i Fun Club till gammal fin dansmusik där sedan Tony Irving med dansare visade hur det egentligen skall gå till att dansa. Vi

Duktiga artister

hamnade senare i vinbaren där en trio med en sångfågel spelade/sjöng brasiliansk musik. Hon var ingen Gal Costa, men sjöng vackert och melodiskt. När Desafinado spelades inspirerades jag till att beställa en Caipirinha som är något av Brasiliens nationaldrink.

Caipirinha's drinkrecept;

4 - 6 cl Cachaça. (Går att ersätta med ljus rom ex bacardi. Drinken går då under ett eget namn; Caipirissima)

En halv lime i klyftor, 1 msk rörsocker eller råsocker.

Att tala om att man blev vaggad till sömns är inte rätt, det åländska havet var både manglat och struket och högt uppe i fartyget hörs inte heller något från maskinernas dunk.

En rejäl sjöfrukost vid niotiden höll oss mätta länge, länge.

Det var det ett stort utbud av olika varor i taxfree som var ett mål under dagen. Det fick nästan resan att gå plus. Man kan ju parkera bilen ombord för en relativt billig peng. Gör man det erbjuds man att den öl och det vin man eventuellt inhandlat körs ner på bildäck före ankomst till Stockholm.

En lyckad och trevlig utflykt. Lite smolk i bågaren var att inte flera av våra medlemmar deltog, men vi kommer inte att ge upp. Till hösten kommer det att påannonseras en ny resa för alla kamrater i FM Nynäshamn.

Soppkvällen den 27 mars.

vid pennan R Stang

Det kan givetvis finnas många orsaker till att just denna soppkväll blev så välbesökt. Det hade aviserats att rubriken på kvällens föredrag var "Två sjömän i öknen", Kents fisksoppa stod på menyn för kvällen, det kan ha med de sakerna att göra. Att försöka sig på att göra en djupare vetenskaplig analys kan knappast vara av intresse, vi kan nöja oss med att konstatera att fyrtiofyra herrar och damer hade kommit och att den gemytliga stämningen snabbt spred sig i lokalen.

När den förföriska doften av soppan smet ut från köksregionerna, blev det lite bråttom.

Aina uppvaktas

Kjell åskade tystnad och Aina Sjögren, vår utan jämförelse äldsta kvinnliga medlem kallades fram för att hyllas. Aina hade fyllt 85 år den 19 februari. Hon uppvaktades med en blombukett och ett fyrfaldigt leve.

Vi hurrade även för Bertil

Bertil Håkanson "bara 70 år" stod näst i tur och fick enligt eget val en slipsnål som gåva. Efter allt hurrande och gratulerande kom soppan med tillbehör ut på bordet och indelning till backlag genomfördes. I god ordning fick

Här löser man världens alla problem

sedan var och en komma till och ta sin beskärda del av den läckra fisksoppan med tillbehör. Det hördes många röster som gav uttryck för hur gott de tyckte det var. Det kan möjligen vara så att Micke lagt till en del godsaker till ursprungsreceptet "Kents fisksoppa". Alla kockar med självaktning vill ju sätta sin egen prägel på maten. Ursprungsreceptet till "Kents fisksoppa" kan ha följts till punkt och pricka men att det är smakupplevelsen som vi gäster inte kommer ihåg från gång till gång. När de flesta varit och hämtat en ny omgång soppa och så småningom några en tredje tallrik. Efter avdukning, var det dags för kaffe och kaka. Detta blev även startsignalen för att förbereda för makarna Hedéns föredrag om deras upplevelser i Saudiarabien.

Här nedan får vi en resumé av dem om vad vi fick höra Håkan och Linda berätta om....

Två sjömän i öknen

Text och bilder; Linda och Håkan Hedén

Linda inledde med att berätta hur hon, efter att ha tagit radiotelegrafistcertifikat 1978, via tjänstgöring i handelsflottan, FN-bat. på Cypern och vid FRA, slutligen hamnade på UD:s dåvarande Radiorum. 1986 sändes hon till Ambassaden i Saudi-Arabien för att bygga upp en radiorelästation mellan UD och ambassaderna i Fjärran Östern. "Där mötte jag den här mannen!" sa Linda och gav ordet över till Håkan, som började berätta hur, efter 19 spännande år i Marinen, hans längtan att få resa lett till en anställning vid Alfa-Lavals Marinavdelning, vilket gav resor i Mel-

lan Östern, delar av Asien och norra Afrika. 1982 erbjöds han arbete som teknisk chef i Saudi-Arabien.

Kartan visar att landet täcker en stor del av Arabiska halvön och att huvudstaden Riyadh ligger mitt i öknen. Håkan berättade vidare att Riyadh var i totalt kaos med nybyggen av vägar och hus då han anlände. Namnskyftar på gatorna fanns inte utan orientering skedde efter flygplatsens trafikledartorn. Platser och byggnader måste memoreras. Vid flygresor lärde han sig boka 1:a klass, eftersom rika prinsar ibland tog över hela 1:a klassavdelningen, varvid alla flyttades bakåt och ekonomiklass åkte ut.

Kvinnornas obligatoriska klädsel är en svart sidenmantel, kallad abaya, samt

slöjor. Linda påpekade att öppningen för ögonen, som numera accepteras, är ett framsteg mot tidigare heltäckt slöja som orsakade svåra ögonproblem för kvinnorna. I Riyadh byggdes 1987 ett ögonsjukhus pga detta. Linda förevisade också sin egen abaya, som hon tvingades bära då hon gick ut. Som utländska slapp hon dock att täcka huvudet och beslöja ansiktet. Detta indikerade dock att hon var mindre värd än Saudiska kvinnor. En Saudisk kvinna ansågs ur rättslig, såväl som mänsklig, synpunkt vara värd hälften av en Saudisk man. En västerländsk man var också värd endast 50 % jämfört med en Saudier, vilket innebar att västerländska kvinnor hamnade på en nivå av 25 %. Men sämst var det att vara Yeminitisk, Pakistansk eller Filippinsk gästarbetare, då hade man inget värde alls, vilket tyvärr ofta utnyttjades.

Männens klädsel påminner om en lång vit nattskjorta, samt en rödrutig huvudduk med svart band (kallat fläktrem av utlänningarna). Fortfarande får endast män köra bil. Bensinpriset då var 25 öre/liter, vilket kunde jämföras med dricksvattnet på flaska för flera kronor litern. När trafikljusen sattes upp i Riyadh menade Saudierna att dessa bara var till för utlänningarna.

Olyckorna var därför många i stan, såväl som utefter vägarna.

En bild på kossor (ej med här) fick förklara att det var Alfa Laval Agris (mjölkmaskiner m.m.) stora projekt i landet som var den egentliga orsaken att finnas på plats. Linda

berättade om de mystiska mörka cirklarna hon såg på marken under inflygningen till Riyadh. Förklaringen fick hon senare vid besök med Håkan på Alfa Laval's farm. Det var enorma runda bevattningsanläggningar där man odlade alfa-alfa som foder till kossorna. Skörden bärgades 10 gånger om året.

Måltid på golvet där man sitter med maten på en utbredd duk är tradition och förekommer ofta. Håkan berättade om första gången han var bjuden till "bords" av en Saudier: Värden tog ett stort köttstycke med händerna och la på hans tallrik, samt indikerade: "Ät!" Andra gäster tog grabbnävar med ris från ett fat och tryckte in i käft. Förskräckt åt Håkan lydigt upp köttstycket, men grabbade sedan snabbt till sig en banan och låtsades vara inne på desserten. Vid ett senare tillfälle, då han hunnit vänja sig vid traditionen, serverades helstekt lamm. Håkan kavlade då upp ärmarna tillsammans med Saudierna och attackerade lammet med händerna. Det var utsökt gott kryddat. Kvinnor och barn kom in och åt upp resterna, sedan männen lämnat rummet.

Svenska Ambassaden blev Håkans nya arbetsplats, då han bytte jobb och började på Handelskontorets (Exportrådets) filial i Riyadh. Det blev en omvälvande upplevelse att plötsligt ha diplomatpass och bli respektfullt behandlad vid in- och utresor. Tidigare hade det krävts en sponsor för att vistas och verka i landet. Sponsorn tog hand om passet och måste godkänna utresa ur landet. Som en sorts livegenskap.

Linda iklädd Abaya i Håkans trädgård fick illustrera berättelsen om hur de två blev arbetskamrater och sedan förälskade sig i varandra. Att visa sin kärlek på stan var dock inte att tänka på. Kvinnor fick inte gå ut utan manligt sällskap, som ansvarade för att damerna uppförde sig väl enligt saudisk standard. Allt flirtande, skratt, fniss eller hålla handen var förbjudet och kunde påkalla religionspolisens uppmärksamhet. Vid café- och restaurangbesök fick par sitta i det s.k. Family Corner, närmast toaletterna.

Ambassadfester förekom ofta. Trots totalt spritförbud i landet krävdes det att ambassaderna skulle servera drinkar vid representation. Alkoholen importerades under benämningen "Pianon" (som försvann spårlost efter importen). Dubbelmoralen var total, då alkohol också förekom i mängd i de rika Saudiernas hem.

För Handelskontoret krävdes representation för de svenska bolagens aktörer. Håkans "piano" förväxlades med konsulns i Jeddah. Ambassadören gick motvilligt med på att låna Håkan en diplomatskyldad kombi för att genomföra ett byte. Han packade bilen full med öllådor, körde 100 mil genom öknen till Jeddah, lastade om till vinlådor, samt körde 100 mil tillbaka till Riyadh. Då transporten påbörjats fick ambassadören stora skälvan! Men det hela avlöpte väl och alla inblandade parter var nöjda.

En bild på öknen ledde in på berättelsen om parets bröllopsbestyr. Till Julen -86 tog Håkans kontrakt slut och han återvände till Stockholm. Lindas kontrakt gällde fram till september -87, men till påsken reste hon hem på semester. Håkan hade då erbjudits VD-posten vid Alfa Laval's dotterbolag i Iran och nu blev det diskussioner, eftersom de måste gifta sig om Linda skulle kunna följa med. Beslut fattades, familj och släkt engagerades, Linda reste ner till Riyadh med förlovningsring på fingret och återvände till Stockholm, samt gifte sig med Håkan, i juni. Sen bar det av till Riyadh igen för Lindas del, medan Håkan reste till Teheran för att inspektera sitt nya jobb.

Med hjälp av ambassaden ordnades en inbjudan till Lindas äkta man, så Håkan kunde komma till Riyadh. De fick låna en gammal Volvo 245 av ambassaden och bröllopsresan blev en färd 200 mil genom öknen i 50 gradig värme. ToR Riyadh - Jeddah. Då de ville hinna fram under de ljusa timmarna - att köra i mörker i öknen är farligt - fick de avstå från luftkonditionering, eftersom Volvon inte orkade både hålla fart och ge svalka. För att Håkan, som körde, inte skulle svimma i hettan satt Linda med vattenflaskan i knät och pytsade vatten i en mugg till honom var femte minut.

Rondellerna i Jeddah var ofta lustigt utformade och utgjorde riktmärken när det gällde att hitta rätt i staden. Till skillnad från Riyadh är Jeddah en gammal stad med många vackra gamla hus och en härlig, något mer öppen, arabisk atmosfär.

Dessutom ligger den vid havet och paret fick låna ambassadens rekreationshus vid en folktom strand. Här lärde Håkan Linda att snorkla - och sen fick han inte tillbaka sin snorklungsutrustning! Det var bara att köpa en ny nästa dag och sedan kunde båda njuta av det fantastiska korallrevet med alla sina färggranna fiskar.

Efter bröllopsresan reste Håkan tillbaka till Stockholm och började förbereda flytten till Teheran. Linda avslutade sitt kontrakt

i Saudi-Arabien och den 1 september 1987, exakt på dagen ett år sedan de träffades på flygplatsen i Riyadh, mötte Håkan sin fru på Arlanda. Då hade de varit gifta i två månader... Snart därefter började ett nytt äventyr i Teheran, men det är en annan historia!

Soppkvällen den 24 april.

vid pennan R Stang

Torsdag! Ärtsoppa på Balder och ett föredrag med rubriken "Från Stockholms Örlogsvarv till Muskövarvet AB" hade lockat 27 förväntansfulla att komma. På sedvanligt sätt inleddes samvaron med mingel, besök i baren och mera mingel. Vår ordförande var denna kväll förhindrad att delta. Vice ordförande Bo Schagerberg fick därför föra taktippen, en roll han haft många gånger tidigare.

Innan det blev dags för ärtsoppa skulle två jubilarer firas. Lars Lindstedt, som fyllde 75 år just på denna dagen 24/4, Leif Stenquist som fyllt 70 år, 4 dagar tidigare den 20/4. Bra timing kan man tycka. Lars förärades en tavla och Leif hade valt att bli uppvaktad med en blomstercheck. Efter att vi vederbörligen hurrat för jubilarerna var det så dags att sätta sig till bords. Ärtsoppan var framdukad och i vanlig god ordning bildades en liten kö som sakta fylldes på tills alla fått sin beskärda del av soppan. När, så småningom alla var nöjda och mätta, en del efter en somliga efter två och någon enstaka efter tre tallrikar dukades pannkakor, vispgräddor och sylt fram. Återigen ordning i leden och ingen trängsel, alla fick så de blev nöjda. Kaffe följde på maten och under tiden förbereddes för bildvisning och föredrag.

Från Stockholms Örlogsvarv till Muskövarvet AB

Krister Andersson

VD för Muskövarvet AB sammanfattar sitt föredrag.

Man skulle kunna säga att allt började redan på 1500-talet, närmare bestämt 1523 när Ostkustens Marinbas grundades och den första militära varvsverksamheten i Stockholm organiserades. Verksamheten bedrevs då invid slottet Tre kronor men flyttades redan 1550 till Blasieholmen. Här byggdes bland annat regalskeppet Vasa. Efter sjösättningen av Vasa, söndagen den 10 augusti 1628, beordrade kapten Söfring Hansson att Vasa skulle sätta segel för sin

jungfrufärd mot ankringsplatsen vid Älvsnabben, strax utanför Muskö i Stockholms södra skärgård. Där skulle hon ta ombord soldater och proviant. Dagen var klar och stilla och den enda vind som blåste var en lätt bris från sydväst. Skeppet bogserades längs stranden till den södra delen av hamnen där man satte tre av de tio seglen, och skeppet började röra sig österut. Vad som hände därefter vet de flesta och det är ju dessutom en helt annan historia.

På 1640-talet började ett nytt varv anläggas på Skeppsholmen. Stockholms örlogsvarv var marinens skeppsvarv i Stockholm ingående i Stockholms örlogsbas. Varvet hade sin verksamhet på Galärvarvsområdet på Djurgården, ungefär från brofästet vid Djurgårdsbron, via nuvarande Junibacken och vidare bort mot Gröna lund. Även Skeppsholmens östra sida och Beckholmen var delar av örlogsvarvet. Varvet var en stor arbetsplats, och vid krigsslutet 1945 var antalet anställda en bit över 1200. Örlogsvarvet kom under 1800-talet att växa med nya verkstäder för reparation och underhåll av flottans fartyg. 1879 färdigställdes en stor torrdocka som kom att bli kärnan i verksamheten under många år. Här byggdes bland annat Sveriges första ubåt med fartygsnummer 1 och namnet HMS Hajen. Hajen lämnade dockan den 16 juli 1904. Så sent som 1990, över 350 år senare, återvände Regalskeppet Vasa till sitt nybyggnadsvarv och placerades då mitt i den stora torrdockan, där hon ligger än idag.

Frågan om att flytta Stockholms örlogsbas som låg i centrala Stockholm togs för första gången upp redan under 1800-talet, och under detta århundrade lades flera förslag fram. I samband med krigsslutet på 1940-talet inleddes ett intensivt arbete med att anpassa försvarsmakten till de nya förutsättningarna. Behovet av en modernare, större och framförallt skyddad örlogsbas lades fram. Mängder

av olika förslag och lösningar övervägdes, däribland dockor i berget vid Finnbodavarvet och förråd med verkstäder i Skansenberget. 1948 tillsattes en örlogsbasutredning, som 1951 lade fram förslaget om en flytt till Skölduddsberget på ön Muskö i Stockholms sydöstra skärgård. Redan innan dess hade medel beviljats för att påbörja vissa fartygstunnlar i berget på Muskö, som kunde inlemmas i basen om den flyttades dit. 1953 fattade riksdagen det principiella beslutet om utflyttning av Stockholms örlogsvarv till Muskö, men byggandet av själva basen kom inte att påbörjas under de närmsta åren. Skälet var att man ansåg kostnaden vara alldeles för hög. 1959 fattades ett nytt beslut om basens utformning, vilket innebar betydande inskränkningar i förhållande till det ursprungliga beslutet. Bland annat ifrågasattes om byggnationen av en av tunnarna, för torrsättning av torpedbåtar, skulle byggas. Den ekonomiska totalramen sattes i detta beslut till 106 miljoner kronor, en ram som räknades upp flera gånger under projektets gång. Slutkostnaden för den nya örlogsbasen kom till slut att bli 294 miljoner kronor. (cirka 5 miljarder kronor i dagens prisnivå). I den kostnaden medräknas även Muskötunneln, samt 10 kilometer väg och två broar. 1969 den 1 juli flyttade så verksamheten från Stockholm till Muskö och Stockholms örlogsvarv gick i graven.

På Muskö inleddes en ny era, en era av hemlighetsmakeri i kalla krigets anda. Nu hade varvet 3 dockor och en stor slip väl skyddade i berggrummet. Tillsammans med verkstäder, förråd, kontor och vägar kunde man, i jämförelse utan större ansträngning föreställa

Smart båthantering med sublift

sig en yta lika stor som Gamla stan i Stockholm. Här kunde man torrsätta såväl ubåtar och jagare som robotbåtar och minsvepare, och detta samtidigt.

Inför försvarsbeslutet 2004 utsåg regeringen en arbetsgrupp inom försvarsdepartementet som kom att gå under namnet AG GRO eller Arbetsgrupp Grundorganisation. AG GRO tog fram beslutsunderlaget där man föreslog vilka förband och enheter som

skulle flyttas, vilka som skulle avvecklas och vilka som skulle omorganiseras. Försvarsbeslutet 2004 kom att bli en av modern tids största omstruktureringar inom det svenska försvaret och kanske framförallt Marinen. Försvarsbeslutet beslutade bland annat att Ostkustens marinbas (MarinB O) skulle avvecklas. Beslutet slog fast att den svenska marinen bara skulle ha en marinbas, och verksamheten skulle koncentreras till Karlskrona.

Konsekvensen för Muskö örlogsvarv blev förödande. De fartyg och båtar som man i huvudsak arbetat med tillhörde Ostkustens marinbas. Med omlokaliseringen till Karlskrona försvann större delen av produktionen med kraftiga nedskärningar som följde. Av ca 250 anställda varslades 150 om uppsägning på grund av arbetsbrist. Basen på Muskö började så sakta att avvecklas och den 3 juni 2005 hölls avvecklingsceremonin.

Parallellt med att resultatet av AG GRO:s rapport blev känt började en av de dåvarande Projektingenjörerna på örlogsvarvet, Krister Andersson, att skissa på en affärsidé lika okomplicerad som övertygande, nämligen att tillvarata mångårig militär erfarenhet och kompetens kring fartygsunderhåll och omsätta den i civila men även i förekommande fall militära uppdrag. Genom åren hade örlogsvarvet på Muskö haft civila kunder, ibland fler och ibland färre. Genomgående hade kunderna uttryckt sin stora uppskattning över de jobb och den service man fått på Muskö. Detta samt att det finns och kommer att finnas en efterfrågan från Försvarsmakten även på ostkusten, oavsett var i landet Marinen har sitt säte, blev drivkraften som så småningom startade Muskövarvet AB. Närmare bestämt i juni 2005, då Krister tillsammans med kollegerna Matias Stamboe och Ulf Holmqvist grundade det civila Muskövarvet.

Varvet fick en rivstart när man i offentlig upphandling och i konkurrens med bland andra Kockums vann en order motsvarande ett värde om ca 20 miljoner för att bistå Försvarsmakten med färdigställandet av Ubåten Upplands årliga översyn. Över natten anställdes ett tjugotal handplockade före detta anställda av Försvarsmakten och ytterligare ett tiotal engagerades som underleverantörer. Ryktet spred sig snabbt att det nu fanns ett civilt varv på Muskö med rejäl och kompetent varvskapacitet. De närmaste åren renoverades såväl sjöräddningsbåtar som vägfärjor och arbetsbåtar.

Vintern 2006/2007 genomförde Försvarsmaktens logistik en upphandling syftande till att överföra den återstående men starkt decimerade varvsresursen som Försvarsmak-

ten fortfarande hade kvar i egen regi på Muskö, till civil drift. Upphandlingsunderlagen påvisade en avancerad matematik där de fasta kostnaderna i huvudsak bestående av hyreskostnader och personalkostnader vida översteg den produktionsvolym som följde med upphandlingen. Muskövarvet AB som en av intressenterna beslutade tidigt att förutsättningarna helt enkelt var för dåliga för att ge sig in i den affären. Av ett stort antal intressenter slutade det med att endast två företag lämnade in offerter, varav det ena endast på en del av verksamheten. Som vinnare i upphandling stod Kockums AB som också flyttade in i anläggningen redan på våren 2007. Samma år i augusti såg man till att sammanföra Muskövarvet AB med Aludesign i Docksta AB i syfte att som man uttryckte det säkra den militära produktionen på Muskö. Resultatet av den sammankomsten blev att Aludesign i Docksta AB den 28 augusti förvärvade aktiemajoriteten med 55% i Muskövarvet AB.

Nu påbörjas en ny satsning där Muskövarvet AB som en del i Dockstagruppen riktade in sig på en etablering med Försvarsmakten som en av de större kunderna. Första ramavtalsupphandlingen som genomfördes efter Försvarsbeslut 2004 avseende underhåll av Amfibieförbandens båtar och fartyg på ostkusten vanns på alla fronter och i augusti 2008 inleddes en långvarig och omfattande relation med Försvarsmakten. Samma höst vann man i konkurrens ytterligare ramavtal med Försvarsmakten, vilka tillsammans med tidigare avtal genererade stora volymer av underhåll för Stridsbåtar, Lätta Trossbåtar, Ledningsbåtar, Svävare, Grupptransportbåtar, Rivallare och en hel del andra båtar.

Efter förnyade upphandlingar 2012 där Muskövarvet AB vann förnyat förtroende att leverera underhåll till Försvarsmakten, har man nu fyra ramavtal med möjliga optioner ända fram till 2019. Varvet består i dag av ett trettiotal anställda och sysselsätter ca 15 underentreprenörer dagligen. Med anledning av de avtal man har med Försvarsmakten är närmare 85% av verksamheten sysselsatta med militära båtar. När nu snart tio år har gått sedan företaget etablerades så kan man konstatera att någon brist på arbete har det egentligen aldrig varit. Bland kunderna, förutom Försvarsmakten, finns idag Sjöfartsverket, Kustbevakningen, Södertörns brandförsvarsförbund, Sjöpolisen mfl. Framtiden ser ljus ut och varvet med anor från 1600 talets varv i Stockholm, även om det är lite långsökt, kommer troligen att finnas kvar för lång tid framöver.

Krister avtackades med kraftfulla applåder och vi ser fram emot att någon gång i framtiden få komma och göra ett studiebesök på företaget. Efter detta började det bli lite rörelse i leden och dags att redovisa/betala vad man inhandlat i baren under kvällen. Sammanfattningsvis kan man konstatera att vårens soppkvällar 2014 varit mycket trevliga och intressanta.

Motorbyte vid MVAB

En god kamrat har gått ur tiden.

Lars-Åke Starck

* 4 mars 1945
† 23 februari 2014

21 mars, en vacker vårdag, åkte Rune, Bosse, Berit, Lars-Åke och Claudia Hanson till Grödinge 1300-tals kyrka för att tillsammans med familjen, flygkamrater och många andra vänner, däribland amiralen Dick Börjesson med fru Margareta, för att ta farväl av vår kamrat Lars-Åke Starck som lämnat oss alltför tidigt i vår kanske vanligaste sjukdom.

Officianten Bo Olsson talade vackert om vår kamrat och vacker musik spelades medan solen sken in över den med blomsteromgärdade kistan.

Vi saknar honom i vår kamratkrets Flottans Män som en före detta arbetskamrat men även för att han var en av de sista estradörerna som glatt många av oss med visor av Evert Taube och Carl Michael Bellman och alla berättelser om dessa och andra poeter.

Hans framträdanden har varit skiftande och från hans tid som anställd personalkonsult på Muskö minns vi särskilt när Muskö firade 10 årsjubileum, festen på Årsta loge och entrén som en ridande Gustav Vasa vid ceremonin när Ostkustens Örlogsbas lades ner. Vi minns även hans lilla silverfärgade flygplan, som han flög in i Risdalsdockan med, vände på torget och flög ut igen, samma flygplan som han även nyttjade för uppdrag åt kustbevakningen och sjöfartsverket. Lars-Åkes flygintresse var stort och många var de flygplan han haft i luften.

MARINSTUGAN

Vi har haft problem i stugan som vi tidigare har rapporterat om. Nu är de övervunna och vi är ikapp igen. Vi har köpt en ny spis som är inkopplad och i drift. Beredaren för varmvatten är också inkopplad och i drift. Mao nu är det som vanligt igen.

Jag var ute vid stugan idag och nu kan man verkligen se att våren har gjort sin entré. Allt är grönt, vitsipporna är fler än vanligt, gullvivorna har slagit ut, flera veckor för tidigt och jag tyckte mig också se att liljekonvaljerna är på gång och de skall inte komma förrän i slutet av maj, eller i början av juni.

Det är nu dags för en arbetsdag igen som kommer juni. Vi kommer att "kalla" till denna både på nätet och i NP. Vad som skall göras är alla utomhusjobb som att underhålla ankare och minor mm. Arbetsdagen avslutas med att vi grillar en köttbit och äter gott. Om allt det här går att läsa på vår hemsida.

Stugan är i ett mycket bra skick och är värd ett besök, åk ut, ta med kaffebröd och ha en skön stund nu när solen kommer tillbaka iallafall enligt SMHI.

Stugan är också öppen för medlemmar för övernattnin tillsammans med goda vänner.

Välkomna

Bosse S.

Ni är alltid

Välkomna

att besöka stugan

**FLOTTANS MÄNS LOKALFÖRENING 11
I NYNÄSHAMN**

